

Thương tiếc Luật sư Trần Danh San (1937 – 2013)

Đoàn Thanh Liêm

* * *

Luật sư Trần Danh San vừa từ trần vào sáng sớm ngày 11 tháng 11 năm 2013 tại tư gia ở thành phố Westminster California, vào độ tuổi 76. Mặc dầu biết rõ được căn bệnh nan y của anh từ nhiều năm gần đây, các bạn bè thân thiết cũng đã không nén được nỗi buồn thương tiếc đối với một con người đầy nghị lực và khảng khái dũng cảm này.

Anh San là một thành viên năng nổ nhất trong nhóm Luật sư ở miền Nam đã dám công khai lên tiếng tranh đấu cho Nhân quyền vào năm 1977 - giữa lúc chính quyền cộng sản còn đang rất bạo ngược ngoan cố sau cuộc chiến thắng tại miền Nam vào năm 1975. Thay mặt cho Nhóm, vào ngày 23 tháng 4 năm 1977 Luật sư San đã dùng loa phóng thanh tuyên đọc bản “Tuyên Ngôn Nhân Quyền của Những Người Việt Nam Khốn Cùng” ngay trước bậc thềm Nhà thờ Đức Bà – nơi có Công trường Kennedy ngay giữa Trung tâm Thành phố Saigon.

Sự kiện này đã gây cho Nhà nước cộng sản nỗi giận điên cuồng đến độ họ đã ra tay truy bắt toàn bộ nhóm luật sư vào trại giam để thẩm vấn với những đòn tra thù đánh đập hành hạ đê tiện. Người lớn tuổi nhất trong Nhóm, thì phải kể đến Luật sư Vũ Đăng Dung Nguyên Thủ lĩnh Luật sư Đoàn Tòa Thượng Thẩm Huế, rồi đến các Luật sư có tên tuổi khác như Triệu Bá Thiệp, Nguyễn Hữu Giao v.v...

Theo nhiều nhân chứng là các cựu tù nhân chính trị sống cùng trại giam như Đỗ Thái Nhiên, Vũ Ánh, Hồ Thành Đức cho biết, thì anh San đã bị đánh đập tra khảo dữ dội nhất – nhưng anh San vẫn giữ được thái độ hiên ngang kiên cường trước mặt đám người đã nặng tay hành hạ đối với bản thân mình. Và anh San đã bị giam giữ đến trên 10 năm trong nhiều trại tù khắc nghiệt nhất – cụ thể như trại giam số 4 Phan Đăng Lưu (tức Khám Lớn Gia Định cũ), trại A 20 ở Xuân Phước Tuy Hòa.

Trước đó, thì tại miền Bắc một vị Luật sư danh tiếng là Nguyễn Mạnh Tường đã công khai phê phán những sai lầm của Nhà nước cộng sản trong chiến dịch Cải Cách Ruộng Đất ngay trong một phiên họp khoáng đại của Mặt Trận Tổ Quốc tại Hanoi vào ngày 30 tháng 10 năm 1956. Luật sư Tường đã phải trả một giá quá đắt cho cái hành động can đảm này – như ông đã ghi lại chi tiết những khốn khổ mà ông và gia đình đã phải gánh chịu ròng rã bao nhiêu năm dưới chế độ cộng sản - trong cuốn Hồi ký viết bằng tiếng Pháp có nhan

đề là : “ Mémoires d'un Excommunié ” (Hồi ký của một Kẻ Bị Khai Trừ) xuất bản ở Pháp vào đầu thập niên 1990.

Và trong hơn 10 năm gần đây, thì giới luật sư thuộc thế hệ rất trẻ ở Việt nam cũng đang tiếp nối công cuộc tranh đấu cho Tự Do, Dân Chủ và Nhân Quyền – mà các bậc đàn anh như Nguyễn Mạnh Tường, Trần Danh San, Triệu Bá Thiệp v.v... đã khởi xướng từ nhiều thập niên trước. Điển hình như các Luật sư Nguyễn Văn Đài, Lê Thị Công Nhân, Lê Công Định, Cù Huy Hà Vũ, Nguyễn Bắc Truyển, Lê Trần Luật, Lê Quốc Quân v.v... Và cả đều bị bắt giam trong các trại tù nữa.

Rõ ràng là đã và đang có sự chuyển giao cái ngọn Lửa Truyền Thống trong giới Sĩ Phu Trí Thức - như cha ông chúng ta đã từng thực hiện được từ bao nhiêu thế hệ trước đây trong lòng Dân tộc Việt Nam hào hùng của chúng ta.

* Quả thật, Luật sư Trần Danh San đích thực là một tiêu biểu, một đại diện thật xứng đáng cho giới luật gia miền Nam thời kỳ chế độ Việt Nam Cộng Hòa vậy.

*Xin vĩnh biệt Anh San, người bạn thân thiết và kiên cường của tất cả anh chị em chúng tôi.

*Và xin cầu chúc Anh San luôn an nhiên thanh thản nơi Cõi Vĩnh Hằng. RIP

Westminster California, ngày 18 tháng 11 năm 2013

Đoàn Thanh Liêm